

แนวคิดสันติวิธี

หลักสูตร พัฒนาการ:ความเป็นผู้นำศาสนายุคใหม่

โดย พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ

ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล
สถาบันพระปกเกล้า

“ไม่มีที่ใดมีสันติภาพ หากปราศจากความยุติธรรม”

ความไม่เป็นธรรมนำมาซึ่งความขัดแย้ง
คนเรามักจะลุกขึ้นมาทำอะไรสักอย่างเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม
หากไม่ได้รับการแก้ไข ความคับข้องใจจะกลายเป็นความรุนแรง

สันตเกิดมาได้ถ้าไม่มีความยุติธรรม

สร้างวัฒนธรรมแห่งสันติ ด้วยให้ความยุติธรรม และสิทธิที่เท่าเทียม

ขจัดความหลงผิดในตัวบุคคล มิใช่มุ่งกำจัดตัวบุคคล

ยิ่งใช้อำนาจ ยิ่งเกิดความรุนแรงและการไม่ยอมรับ

ไม่มีใครถูกหรือผิดโดยสมบูรณ์ ความขัดแย้งแก้ได้ด้วยความร่วมมือ

“สันติภาพในโลกจะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ก็เมื่อเราแต่ละคนสร้างสันติภาวะขึ้นได้ภายในใจของเราเองก่อน” (ทะเล ลามะ แห่งธิเบต)

ความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติ อย่านำสันติไปเป็นเครื่องมือในการใช้กำลังโดยอ้างเพื่อความมั่นคง

ความขัดแย้งกันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม

เมื่อสังคมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ ต้องหาวิธีการจัดการความขัดแย้งให้
เหมาะสมกับลักษณะความขัดแย้งและความต้องการของกลุ่มนี้ เพื่อให้
กลุ่มนี้คงอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างปกติสุข

มนุษย์อยู่กับความขัดแย้ง

ขัดแย้งกับตัวเอง

ขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน

ขัดแย้งต่อสังคมรอบข้าง

การใช้คุณธรรมแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี

- การผดุงรักษาความชอบธรรมในสังคม เป็นหน้าที่ทางศีลธรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญสำหรับความสงบสุขในสังคม
- การกระทำบางครั้งอาจจะทำทนายระเบียบประเพณีหรือกฎหมายจนนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม แต่หาก*วิธีการที่ใช้ นั้นเป็น สันติวิธีหรือตั้งมั่นอยู่บนหลักการที่ถูกต้องชอบธรรม* นอกจากจะไม่ทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สินของคู่กรณี ไม่ใส่ร้ายหรือโกหกมดเท็จ *เคารพในความคิดเห็นและสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคู่กรณี* ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าในที่สุดสันติสุขจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน
- น้ำใจและไมตรีไม่เพียงแต่จะชนะใจคู่ขัดแย้งระหว่างบุคคลเท่านั้น หากยังมีอำนาจต่อความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนที่ลุกลามจนกลายเป็นสงครามระหว่างกัน
- พลังของน้ำใจไมตรีและความดี อยู่ที่การดึงเอาคุณธรรมและความเป็นมนุษย์ที่ซ่อนเร้นหรืออยู่ลึกของอีกฝ่ายหนึ่งออกมา
- ในทางกลับกันการใช้ความรุนแรงมีแต่จะดึงเอาความโกรธเกลียดและคุณสมบัติทางลบของคู่กรณีออกมาปะทะกัน ผลก็คือความขัดแย้งลุกลามจนกลายเป็นความรุนแรง จนยากแก่การระงับ

พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวันที่ “วันพี” ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๖

- กฎหมายมีไว้สำหรับให้มีความสุขในบ้านเมือง มิใช่ว่ากฎหมายมีไว้สำหรับบังคับประชาชน ถ้ามุ่งหมายที่จะบังคับประชาชน ก็กลายเป็นเผด็จการ กลายเป็นสิ่งที่บุคคลหมู่น้อยจะต้องบังคับบุคคลหมู่มาก
- ในทางตรงกันข้าม กฎหมายมีไว้สำหรับให้บุคคลส่วนมากมีเสรีและอยู่ได้ด้วย ความสงบบางที่เราตั้งกฎหมายขึ้นมาได้ด้วยวิชาการซึ่งได้จากต่างประเทศ เพราะว่าวิชาการกฎหมายนี้ก็เป็นวิชาการที่กว้างขวาง

“ให้ความยุติธรรมมาก่อนและอยู่ในอกกฎหมาย”

พระบรมราโชวาท

- ภาครัฐจะพูดอยู่เสมอว่าทำถูกต้องตามขั้นตอน ตามกฎหมาย ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ถ้าทุกคนทำถูกต้อง ทุกหน่วยงานทำถูกต้อง แล้วทำไมวันนี้จึงยังมีปัญหาอยู่
- ตกลงความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย นำไปสู่ความยุติธรรมทางสังคมจริงหรือไม่ ความถูกต้องตามกฎหมาย สร้างให้สังคมเปี่ยมไปด้วยความยุติธรรมจริยธรรมหรือไม่ ทั้งที่ในหลักการแล้วกฎหมายที่ดีก็ควรนำไปสู่ความยุติธรรมและความมีคุณธรรมจริยธรรมในสังคม ไม่ควรแยกหรือแปลกแยกออกจากกัน

พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวันที่ “วันพี” ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๖

“.....ในป่าสงวนซึ่งทางราชการได้ขีดเส้นไว้ว่าเป็นป่าสงวนหรือป่าจำแนก แต่ที่เราขีดเส้นไว้ประชาชนก็มีอยู่ในนั้นแล้ว เราจะเอากฎหมายป่าสงวนไปบังคับคนที่อยู่ในป่าที่ยังไม่ได้สงวนแล้วเพิ่งไปสงวนทีหลังโดยขีดเส้นบนเศษกระดาษก็ดูชอบกลอยู่

แต่มีปัญหาเกิดขึ้นที่เมื่อขีดเส้นแล้ว ประชาชนที่อยู่ในนั้นก็กลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไป ถ้าดูในทางกฎหมายเขาก็ฝ่าฝืน เพราะว่าตราเป็นกฎหมายโดยชอบธรรม แต่ถ้าตามธรรมชาติ ใครเป็นผู้ทำผิดกฎหมายก็ผู้ที่ขีดเส้นนั่นเอง เพราะว่าบุคคลที่อยู่ในป่านั้นเขาอยู่ก่อน เขามีสิทธิในทางเป็นมนุษย์”

สันติวิธี

- เมื่อได้ยินคำว่าสันติวิธี คนอาจรู้สึกว่าเป็นวิธีการที่ไม่คุ้นเคยหรือดูจะยากลำบากในการปฏิบัติ
- แต่เมื่อได้รู้ถึงความหมายที่แท้จริงแล้ว จะทราบทันทีว่าเป็นวิธีการที่ไม่ว่าใครก็ปฏิบัติได้ด้วยความที่สันติวิธีไม่ใช้ความรุนแรงใดๆ
- ผู้เข้าร่วมในกระบวนการสันติวิธีจึงไม่จำเป็นต้องมาฝึกยิงปืน ไม่จำเป็นต้องมีอาวุธ อาศัยเพียงแต่ร่างกายเปล่าๆและจิตใจที่มุ่งมั่น มีความตั้งใจที่จะกระทำ เมื่อเป็นเช่นนั้น ใครๆก็เข้ามามีส่วนร่วมได้ แม้แต่เด็กเล็กและคนชรา หรือผู้ที่ไม่มีความสามารถใดๆ

ผู้นำเชิงสันติวิธี - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- ❖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้นำเชิงสันติวิธีที่ประสบความสำเร็จทรงแก้ไขวิกฤติการณ์ด้วยสันติวิธี ในกรอบของความชอบธรรม ตามครรลองของรัฐธรรมนูญในระบบประชาธิปไตย
- ❖ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในระบบประชาธิปไตยที่เผชิญปัญหาวิกฤติของประเทศมาหลายครั้ง แต่ทรงแก้ไขได้ทุกครั้ง ทั้งที่พระองค์ทรงไม่มีโอกาสศึกษา อบรม เตรียมตัว เพื่อเป็นพระประมุขของประเทศมาก่อน
- ❖ เมื่อบ้านเมืองเข้าสู่ภาวะวิกฤติไม่อาจอาศัยรัฐธรรมนูญได้ ต้องอาศัยพระปรีชาญาณของพระองค์โดยแท้ ซึ่งพระบรมราชวินิจฉัยก็เหมาะสมกับภาวะการณ์และโอกาสเสมอมา

ผู้นำเชิงสันติวิธี - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

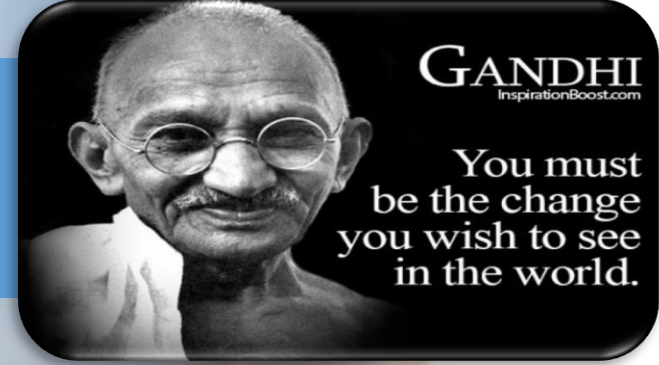
- ตัวอย่างการแก้ไขวิกฤตด้วยสันติวิธีของในหลวง

เมื่อคืนวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 (พฤษภาคมนี้) ทรงเรียกผู้นำสองขั้วที่นำมวลชนเข้าห้าห้าถึงชั้นเจ็บบตยคาราชดำเนิน เข้าเฝ้าฯ และขอให้ทั้งสองฝ่ายหยุดสู้ นายพลทั้งคู่กราบแทบฝ่าพระบาทยินยอมกระทำตามโดยไม่มีเงื่อนไข ความสงบคืนสู่แผ่นดินไทยอย่างเหลือเชื่อ

- คุณธรรมเด่นที่ใช้ : ความเป็นผู้ดี ความเมตตา ความยุติธรรม

ผู้นำเชิงสันติวิธี - มหาตมะคานธี

- เป็นผู้นำคนแรกที่นำสันติวิธีล้วนๆ มาใช้แล้วได้ผล
- ใช้หลักสัตยาเคราะห์ที่แอฟริกาใต้ และอินเดีย ทำให้อังกฤษ เจ้าอาณานิคมต้องเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการสู้รบกับคนจำนวนมากที่บูชาคานธี
- นำชาวอินเดียยাত্রาเป็นระยะทางกว่า 400 กม. เพื่อทำเกลือจากน้ำทะเลด้วยตนเอง ถือว่าเป็นหน้าที่ทางศีลธรรมที่จะต้องคัดค้านกฎหมายอันอยุติธรรมของอังกฤษที่ห้ามคนอินเดียทำเกลือ แม้จะถูกจับเข้าคุกก็ตาม

(คุณธรรมเด่นที่ใช้: ความอดทน, ความเป็นนักสู้, ความยุติธรรม)

มหา ตม: ตานธี

- อหังการย่อมทำลายมนุษย์โดยสิ้นเชิง ความจริงข้อนี้ทุกคนตระหนักรู้ได้ทุกขณะ ตรงกันข้าม ความอ่อนน้อมถ่อมตนช่วยให้มนุษย์เจริญเติบโตและบรรลุความสมบูรณ์เสมอ
- หิงสาเป็นอาวุธของผู้อ่อนแอ อหิงสาเป็นอาวุธของผู้เข้มแข็ง ควรเลิกละหิงสา เพราะสิ่งที่ได้จากหิงสานั้น เป็นเรื่องลวงตา แต่โทษมีอยู่จริงและถาวร

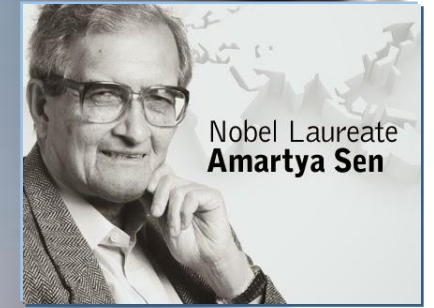
การเรียนรู้การจัดการความขัดแย้ง

- การใช้กำลังแก้ปัญหา เกิดต้นทุนทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองจะสูง
- ประสบการณ์ในอดีตจะเป็นคำตอบว่าจะเกิดอะไรในอนาคต
- ควรศึกษารูปแบบในการจัดการปัญหาที่ผ่านมาในอดีตของต่างประเทศและของไทย

ความรุนแรง ทำให้เกิดการแพ้ - ชนะ

สันติวิธี ทำให้เกิด ความสงบ ความสามานฉันท์ และเกิดความพอใจ
ร่วมกัน

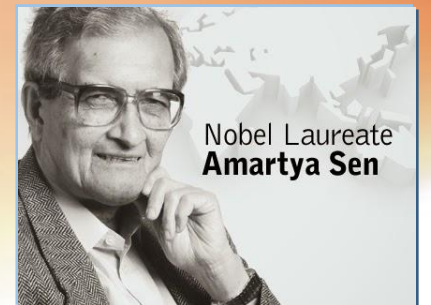
อัตลักษณ์และความรุนแรง : ภาพลวงของระเบิดนิวเคลียร์ โดย อมาตยา เซิน

- อัตลักษณ์เชิงเดี่ยวนำไปสู่การใช้ความรุนแรงต่อผู้คนที่ม้อัตลักษณ์ที่แตกต่าง ลักษณะยกตนข่ม ลดทอนความเป็นมนุษย์ของคนอื่น
- ในชีวิตปกติของเรา ต้องเห็นตนเองในฐานะสมาชิกของกลุ่มต่างๆที่หลากหลายเราเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- การก้าวข้ามความรุนแรงที่มาจากมายาคติของอัตลักษณ์เชิงเดี่ยวต้องอาศัยการมีเหตุผลและเสรีภาพ ต้องทำความเข้าใจระหว่างพหุวัฒนธรรมนิยมกับเอกลักษณ์วัฒนธรรมนิยมที่มีหลายแบบ
- อัตลักษณ์เชิงเดี่ยวส่งผลให้เราไม่เห็นความเป็นมนุษย์ เกิดการแบ่งแยกส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงต่อคนที่ไม่เหมือนเราง่ายขึ้น มโนทัศน์เรื่องอัตลักษณ์มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำ การเผชิญหน้าระดับโลกถูกมองว่าความต่างทางวัฒนธรรมหรือศาสนา เกิดปัญหาของอัตลักษณ์เชิงเดี่ยวเป็นปัจจัยตั้งต้นที่ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรง

อัตลักษณ์และความรุนแรง : ภาพลวงของชะตาชีวิต โดยวราตยา เซิน

- ความขัดแย้งและความป่าเถื่อนในโลกจำนวนมาก ดำรงอยู่ผ่านภาพลวงตาของการม้อัตลักษณ์เดียวที่ไม่อาจเลือกเป็นอื่นได้จนกลบสายสัมพันธ์อื่นๆ
- ต้องมีเหตุผลและเสรีภาพการเลือกที่หลากหลาย เพื่อขจัดความรุนแรงเชิงมายาคติ
- อัตลักษณ์เชิงเดี๋ยวนำให้คนโง่เขลา และมองความจริงแบบบิดเบี้ยว
- อัตลักษณ์เชิงเดี๋ยวยกใช้เป็นอาวุธของนักกิจกรรมที่ชอบแบ่งฝ่าย แบ่งนิกาย ซึ่งให้กลุ่มเป้าหมายของตัวเองปฏิเสธความเชื่อมโยงแบบอื่นทั้งหมด นำไปสู่ความตึงเครียดทางสังคมที่รุนแรงได้

Nobel Laureate
Amartya Sen

จากหนังสือ Nonviolence สันติวิธี เส้นทางสู่สันติภาพ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์)

- สันติวิธีไม่ใช่เรื่องของคนดีหรือผู้มีศีลธรรม หากเป็นเครื่องมือที่ทุกฝ่ายเลือกหยิบใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ หนึ่งในนั้นคือ “ประชาธิปไตย” เพราะ ประชาธิปไตยเป็นนวัตกรรมสำคัญในทางสันติวิธี....”
- “ในโลกและในสังคมทั้งหลายย่อมมีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว ความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมดาของชีวิตมนุษย์ เพราะมนุษย์เราแตกต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างกันจึงเป็นเรื่องธรรมดา ทำอย่างไรที่จะไม่ให้ความขัดแย้งนั้น กลายเป็นความรุนแรง
- “สันติสนทนา”(Peace Dialogue) คือการที่เกิดสงครามสู้รบกันแล้ว จะจบอย่างไรนั้น เมื่อการต่อสู้เริ่มต้นขึ้นแล้วต่างฝ่ายต่างก็อยู่กันลำบาก ซึ่งในกรณีเช่นนี้อาจต้องใช้วิธีการที่เรียกว่าสันติสนทนา
- “อารยะขัดขืน” คือวิธีหนึ่งในการต่อสู้กับอำนาจ ต่อสู้กับรัฐหรือต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมบางอย่าง เป็น subset ของการใช้สันติวิธีโดยรวมอารยะขัดขืนนั้นประกอบด้วยการปฏิเสธกฎหมายที่ผู้ต่อต้านเห็นว่ามันไม่เป็นธรรม แต่ก็มีเงื่อนไขด้วยว่า ต้องยอมรับผลของการลงโทษโดยกฎหมายนั้น ถ้าเขาเข้ามาจับก็ปล่อยให้เขาจับอย่างนี้ถึงจะเป็นอารยะขัดขืนไม่ใช่วิ่งหนี

จากหนังสือ Nonviolence สันติวิธี เส้นทางสู่สันติภาพ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์)

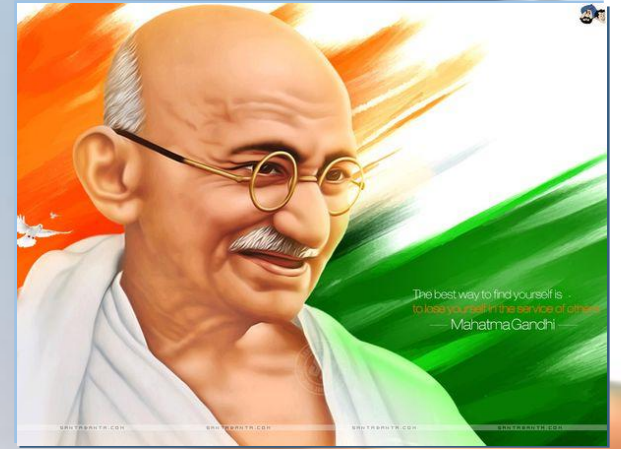
- “ อหิงสา ” เป็นคำที่มากำกับมหาตมะ คานธี ขณะที่อารยะขัดขืนเกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมาย และยอมแสดงความบริสุทธิ์ โดยพยายามแสดงให้เห็นว่ากฎหมายนี้ไม่เป็นธรรมเพื่อท้ายที่สุดจะนำไปสู่การแก้ไขกฎหมาย
- สันติวิธี คือการดำเนินการโดยไม่ใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะความรุนแรงทางกายภาพวิธี
- “สันติวิธีไม่ใช่เรื่องที่เป็นความลับ แต่สามารถใช้วิธีการต่างๆที่พิศดารพันลึกในการจัดการกับปัญหาได้โดยไม่ใช้ความรุนแรง และนักสันติวิธีมีหน้าที่ดึงเอาความรู้เหล่านี้ขึ้นมาให้คนเห็น เป็นความรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวสังคมความรู้ในสันติวิธีไม่ได้มาจากความเพ้อฝัน แต่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่ามันทำได้”

ความยากลำบากของสันติวิธีในสังคมไทย

- ปัจจุบันสังคมไทยกำลังตกอยู่ภายใต้ความขัดแย้งใหญ่ 3 ประการ คือ
 1. ขัดกันเรื่องเป้าหมายทางการเมือง(รัฐบาลเข้มแข็งที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา หรือรัฐบาลอ่อนแอที่ถูกควบคุมกำกับเข้มขัน)
 2. ขัดกันที่วิธีการแก้ปัญหา (ในอดีตตกลงกันได้เพราะเห็นพ้องว่าการเลือกตั้งเป็นคำตอบ แต่ขณะนี้ดูเหมือนจะไม่ใช่เสียแล้ว)
 3. ขัดกันในระดับจิตนาการ “ความเป็นไทย” (ถ้าไม่เห็นด้วยกับ ‘ฝ่ายเรา’ ไม่ใช่ ‘คนไทย’) แต่ใช้หรือไม่ว่า ยิ่งเพราะความขัดแย้งหนักหนาเพียงนี้ จึงต้องหันมาอาศัยสันติวิธีที่คนในสังคมขัดแย้งกันได้แต่ไม่เกลียดชังเข่นฆ่ากัน

สันติวิธีตามแนวคิด มหาตมา: ดานธี สันติวิธีเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมวลมนุษยชาติ มีอำนาจที่ทรงพลังกว่าอาวุธแห่งการทำลายล้างที่ทรงพลังที่สุด

Joan Baez (Joan Baez) จริงอยู่ที่สันติวิธีไม่อาจรับประกันความสำเร็จ แต่ก็น่าแปลกที่ผู้คนยังคงใช้ความรุนแรงทั้งที่ก็ไม่อาจรับประกันความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน และข้อมูลทางสถิติก็แสดงให้เห็นว่าคุณมีโอกาสสูงกว่าที่จะมีชีวิตรอดออกมาจากการต่อสู้ด้วยสันติวิธี

Awad & Said สันติวิธีถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อสู้โดยไม่ใช้ความรุนแรงในสถานการณ์ความขัดแย้งกับฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่าในเชิงกายภาพหรือเชิงโครงสร้าง โดยมุ่งที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเป้าหมายทางการเมือง การบริหาร สังคม หรือเศรษฐกิจ ก็ได้

- สังคมไทยมักใช้คำว่า**ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง**กับ**สันติวิธี**แทนกันและกัน และในขณะเดียวกันก็ใช้คำว่า**สันติวิธี**ในความหมายกว้างด้วย โดยหมายถึงการจัดการความขัดแย้งใดๆโดยไม่ใช้**ความรุนแรง**
- แต่ในความจริงแล้ว**ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง**เป็นเพียงวิธีการหนึ่งของ**สันติวิธี**ในความหมายกว้าง เพื่อป้องกันความสับสนที่อาจเกิดขึ้น จึงขอใช้คำว่า**ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง**แทนคำว่า**สันติวิธี**ในการอธิบายการต่อสู้โดยไม่ใช้**ความรุนแรง**
- การดำเนินกิจกรรมต่างๆของ**สันติวิธี**จะเป็นไปในเชิงยุทธศาสตร์โดยปราศจาก**ความรุนแรง** เช่น **การปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่เป็นธรรม การไม่ให้ความร่วมมือ การประท้วง หรือการจุดเทียนเพื่อแสดงจุดยืนใดๆ เป็นต้น** โดยพื้นฐานแล้ว **สันติวิธี**เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอกันให้อยู่ในลักษณะที่เท่าเทียมหรือเสมอกันมากขึ้น นับเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ไขความขัดแย้งที่ไม่สมมาตร (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์)

วิธีการหลักของสันติวิธีสามารถแบ่งได้เป็น 3 วิธี(Sharp)

- 1. การประท้วงหรือชักจูง (Protest and Persuasion)** เป็นวิธีการเชิงสัญลักษณ์ส่วนใหญ่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยมุ่งชักจูงคู่ขัดแย้งหรือสาธารณชนให้มาสนใจหรือเห็นด้วยกับประเด็นของตน เช่น การติดธงเขียวสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 การขึ้นเวทีปราศรัย การจุดเทียนระลึกถึงผู้เสียชีวิตในสงคราม เป็นต้น
- 2. การไม่ให้ความร่วมมือ (Noncooperation)** คือการจงใจที่จะถอนหรือปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดๆ ที่ผู้ใช้สันติวิธีเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง หรือเป็นต้นตอของความขัดแย้ง การไม่ให้ความร่วมมือนี้สามารถทำได้หลายทาง เช่น การนัดหยุดงาน การไม่ซื้อไม่ขาย เป็นต้น
- 3. การแทรกแซง (Intervention)** เป็นสถานการณ์ที่ผู้ใช้สันติวิธีเข้าขัดจังหวะ ขัดขวาง หรือทำลายความสัมพันธ์หรือนโยบายที่ไม่พึงประสงค์ และอาจรวมถึงการสร้างนโยบายหรือสถาบันใหม่ที่ต้องการขึ้นมาแทน ซึ่งอาจจะส่งผลทางจิตวิทยา กายภาพ สังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง เช่น การอดอาหาร การนั่งขวางทาง เป็นต้น การแทรกแซงนี้อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วกว่าสองวิธีแรก เพราะฝ่ายตรงข้ามไม่อาจจะทนต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นได้นาน

กลไกในการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสันติวิธี

สันติวิธีสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้สามแนวทาง (Sharp, 1973)

- **การเปลี่ยนใจ (Conversion)** เกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายตรงข้ามมีการเปลี่ยนใจ ความคิดเห็น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะยอมรับในเหตุผล หรือเพราะเกิดความสะเทือนใจจากการกระทำของผู้ที่ใช้สันติวิธีก็ได้ ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงที่ความคิด (Head) และความรู้สึก (Heart) ของฝ่ายตรงข้าม
- **การโอนอ่อนผ่อนตาม (Accommodation)** เป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลงที่ฝ่ายตรงข้ามยอมตามข้อเรียกร้อง แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องนั้น และสามารถที่จะต่อสู้ต่อต้านต่อไปได้ แต่ก็ไม่อยากสู้ เพราะคิดแล้วว่าไม่คุ้มค่า
- **การบังคับโดยไร้ความรุนแรง (Nonviolent Coercion)** การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากฝ่ายตรงข้ามไม่สามารถต่อสู้ต่อไปได้แล้ว เนื่องจากไม่มีทรัพยากรหรืออำนาจที่จะต่อสู้ต่อไป จึงต้องทำตามข้อเรียกร้องแม้ว่าจะยังคงไม่เห็นด้วยก็ตาม

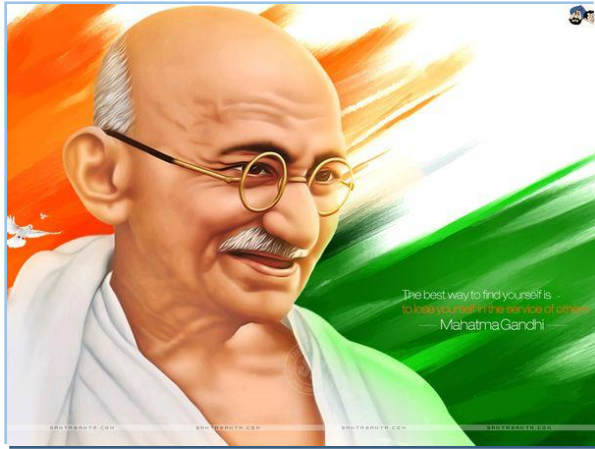
คุณลักษณะของนักสันติวิธี

- **ต้องมีความกล้า** กล้าที่จะคิด กล้าที่จะตั้งคำถามกับสิ่งที่ไม่เป็นธรรม กล้าที่จะยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าที่จะลงมือกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และกล้ายอมรับความทุกข์ยากที่อาจจะตามมาจากการตอบโต้ที่รุนแรงของฝ่ายตรงข้าม
- **ต้องมีความตั้งใจจริง** การเคลื่อนไหวจะล้มเหลวถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีความตั้งใจจริง (Gandhi, 1968) อาวุธของนักสันติวิธีไม่ใช่ปืน แต่เป็นความตั้งใจจริง
 - 1) ต้องมีความตั้งใจจริงที่จะไม่ใช้ความรุนแรง เพราะการใช้ความรุนแรงแม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถทำลายความชอบธรรมของผู้ใช้ได้
 - 2) ต้องตั้งใจจริงที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการประท้วง การไม่ให้ความร่วมมือ หรือการแทรกแซงต่างๆ
 - 3) ต้องมีความตั้งใจจริงในการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
- **ต้องมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ** สามารถโน้มน้าวชักจูงด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และจินตนาการ (Imagination) ของนักสันติวิธี โดยโน้มน้าวชักจูงคู่ขัดแย้งและสาธารณชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายแปลกใหม่ ที่ดึงดูดความสนใจ ต่อสาธารณชน ให้สนใจประเด็นปัญหาที่ผู้เรียกร้องกำลังประสบอยู่ ส่วนจินตนาการของนักสันติวิธีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ประเภทของสันติวิธี (Burrowes, 1996)

- 1. กลุ่มที่เน้นผลปฏิบัติ (Pragmatic Nonviolence)** มี Gene Sharp เป็นผู้จัดระบบแนวคิด โดยเรียกสันติวิธีว่า ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง (Nonviolent Actions) ถือเป็นเทคนิคการต่อสู้ที่ใช้เพื่อโจมตีหรือเอาชนะคู่ต่อสู้ เพราะสันติวิธีเป็นวิธีการที่น่าจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้ความรุนแรง และ/หรือเป็นวิธีการที่เป็นไปได้ที่สุดในสถานการณ์ความขัดแย้งของตน
- 2. กลุ่มที่เน้นจริยธรรม (Principled Nonviolence)** ผู้วางแนวคิดนี้คือมหาตมะ คานธี เรียกสันติวิธีว่า ลัทธิสัตยาเคราะห์ (Satyagraha) มองว่าการไม่ใช้ความรุนแรงไม่ใช่เพียงแค่เทคนิคการต่อสู้ แต่ยังเป็นแบบแผนการดำรงชีวิตด้วย เป็นการลงรากลึกสู่วิถีชีวิตที่ยึดมั่นในการไม่เบียดเบียนหรือทำร้ายผู้ใด ซึ่งตามความเห็นของคานธี ลัทธิสัตยาเคราะห์จะนำมาซึ่งสันติภาพในสังคมในท้ายที่สุด

สัตยาตรา: หน้องต์ปรกอบ 3 อย่างต้อ

- **ลัจจะหรือความจริง** คือสิ่งที่ตนเองเชื่อว่าถูกต้อง จึงอุทิศชีวิตให้กับสิ่งที่ตนเชื่อ แต่มนุษย์มีความแตกต่างหลากหลาย แม้มองสิ่งเดียวกันยังเห็นต่างกัน มองกันคนละมุม ด้วยความคิดความเชื่อคนละแบบ ทำให้ความจริงของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงไม่มีฝ่ายใดที่มีความจริงสมบูรณ์ (Absolute Truth) จึงไม่มีฝ่ายใดที่มีสิทธิหรือความชอบธรรมที่จะใช้ความรุนแรงต่ออีกฝ่ายเพื่อบีบบังคับให้ยอมรับในความจริงของตน
- **อหิงสา** คือการไม่ฆ่าหรือเบียดเบียนผู้ใด ทั้งทางกาย วาจา และใจ (Gandhi, 1968) เป็นองค์ประกอบสำคัญของสัตยาตรา เพราะปฏิเสธความรุนแรงโดยสิ้นเชิง จึงใช้ความรัก ความเมตตาเป็นพลังนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทั้งด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ
- **ยอมรับความทุกข์ยาก** คือยอมอดทนไม่ใช้ความรุนแรงตอบโต้ความรุนแรง แต่มีการยอมแพ้ต่อเจตนาของผู้กระทำความรุนแรง แต่หมายถึงการเผชิญหน้าอย่างกล้าหาญ

พระราชดำรัส ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ 2494 ดังความตอนหนึ่งว่า

“ . ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นปรากฏตลอดมาว่า ชาติใดเสื่อมสูญย่อยยับอับปางไป ก็เพราะ ประชาชาติขาดสามัคคีธรรม แตกแยกเป็นหมู่คณะ เป็นพรรคเป็นพวก คอยเอารัดเอาเปรียบ ประหัตประหารซึ่งกันและกัน บางพรรคบางพวก ถึงกับเป็นไส้ศึกให้ศัตรูมาจู่โจมทำลายชาติของตน”

“ . ดั่งนี้ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลาย ให้ระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ ซึ่งได้ กอบกู้รักษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรามา นั้นให้จงหนัก แล้วถือเอาความสามัคคี ความยินยอม เสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ เป็นคุณธรรมประจำใจอยู่เนืองนิจ จึง ขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลาย จงบำเพ็ญกรณีกิจของตนแต่ละคนด้วยชื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนและกล้าหาญ แล้วอุทิศความเสียสละส่วนตัว ความเหน็ดเหนื่อยลำบาก ยากแค้น เป็นพลีบูชาบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้ก่อสร้างชาติเป็นมรดกตกทอดมาถึงพวกเราชาวไทยจน บัดนี้”

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ตั้งแต่ปี 2475

หลักสำคัญที่ควรระมัดระวัง

แยกคนออกจากปัญหา

เน้นที่ความสนใจ อย่าเน้นที่ตำแหน่งหน้าที่

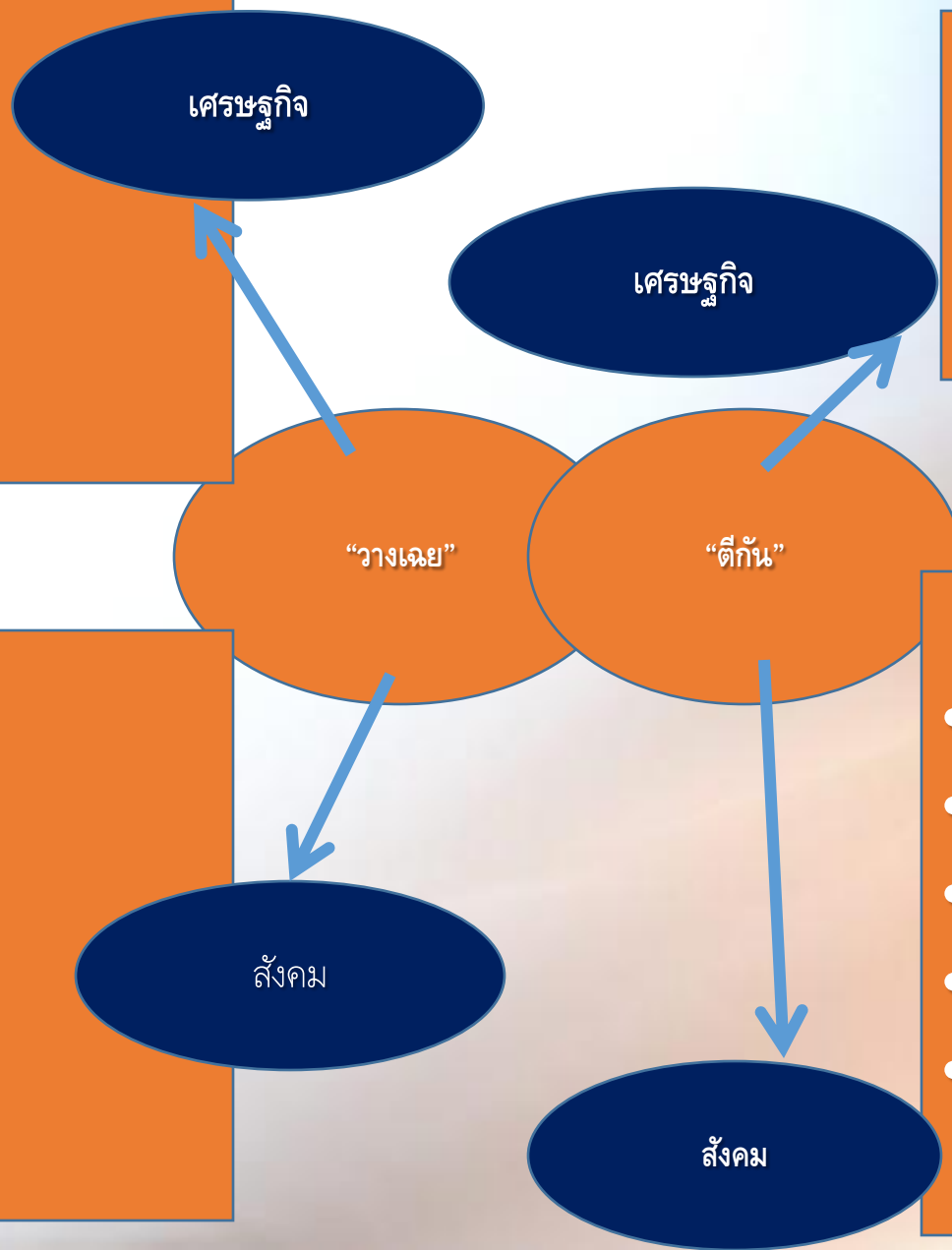
พยายามหาทางเลือกหลายๆทาง ก่อนตัดสินใจ

ต้องตกลงกันตามกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ประเทศในอีก ๕ ถึง ๑๐ ปีข้างหน้า

- เกิดวิกฤตรอบ ๓
- ท่องเที่ยวตกต่ำ
- เศรษฐกิจการเกษตรล่มสลาย
- คอร์ปชั่นเชิงนโยบายมากขึ้น
- ธุรกิจอยู่ในมือทุนต่างชาติ

- เศรษฐกิจล่มสลาย
- ต่างชาติเข้าครอบครองเศรษฐกิจไทย
- เป็นเมืองขึ้นทางเศรษฐกิจ

- แบ่งแยกชนชั้น
- ต่างคนต่างอยู่
- สงครามแบ่งชิงมวลชน
- ชาติพันธ์/ภูมิภาคนิยม
- ไม่ยอมรับกฎหมาย
- อนาธิปไตย
- เข้าถึงข่าวสารมากยิ่งขึ้น

- แตกแยกระหว่างภาค
- แย่งชิงอำนาจการปกครองในท้องถิ่น
- เกิดสงครามกลางเมืองมิคสัญญี
- แนวคิดแบ่งแยกดินแดน
- เปลี่ยนแปลงสถาบันหลัก

Peace in Thailand

การจัดการความขัดแย้ง ต้องมอง ๓ มิติ

- มิติเชิงป้องกัน
- มิติเชิงแก้ไข
- มิติเชิงปรองดอง เยียวยา สันติสุข

๑

วงจรความขัดแย้ง

การป้องกันและวิเคราะห์
ความขัดแย้ง

๒

การจัดการความขัดแย้ง

การสื่อสารที่ดี
สร้างการมีส่วนร่วม
การเป็นหุ้นส่วน
แผนที่ความขัดแย้ง
วัฏจักรความขัดแย้ง
รู้สาเหตุความขัดแย้ง
การสานเสวนา

การอำนวยความสะดวก
การเจรจาต่อรอง
การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง
การอนุญาโตตุลาการ
การมีส่วนร่วม
กระบวนการยุติธรรม

๓

การปรองดองสู่สันติ

การฟื้นฟูสันติ
การขอโทษ
การให้อภัย

รากเหง้าและสาเหตุของความขัดแย้ง

ปัญหาข้อมูล
ความจริงและข่าวสาร

ปัญหาผลประโยชน์
และความต้องการ

ปัญหาโครงสร้าง

ปัญหาความสัมพันธ์

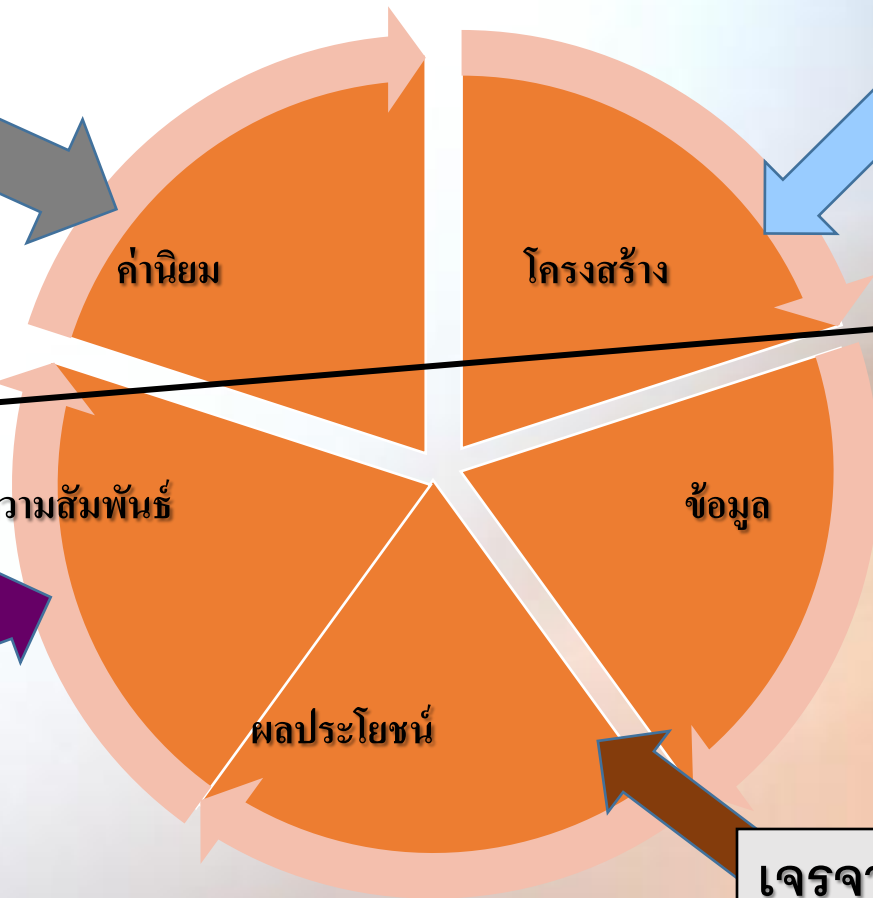
ปัญหาความต่างค่านิยม
อุดมการณ์ วัฒนธรรม

ประเภทของความขัดแย้ง

ปรัชญาความเชื่อไม่ตรงกัน
ค่านิยมต่างกัน
ประสบการณ์
พื้นฐานการศึกษา
วัฒนธรรม ประเพณีต่างกัน

การแย่งชิงอำนาจ
ความไม่เท่าเทียมกัน
ความไม่ยุติธรรม
กฎหมาย
การปกครอง

ยากต่อการเจรจา

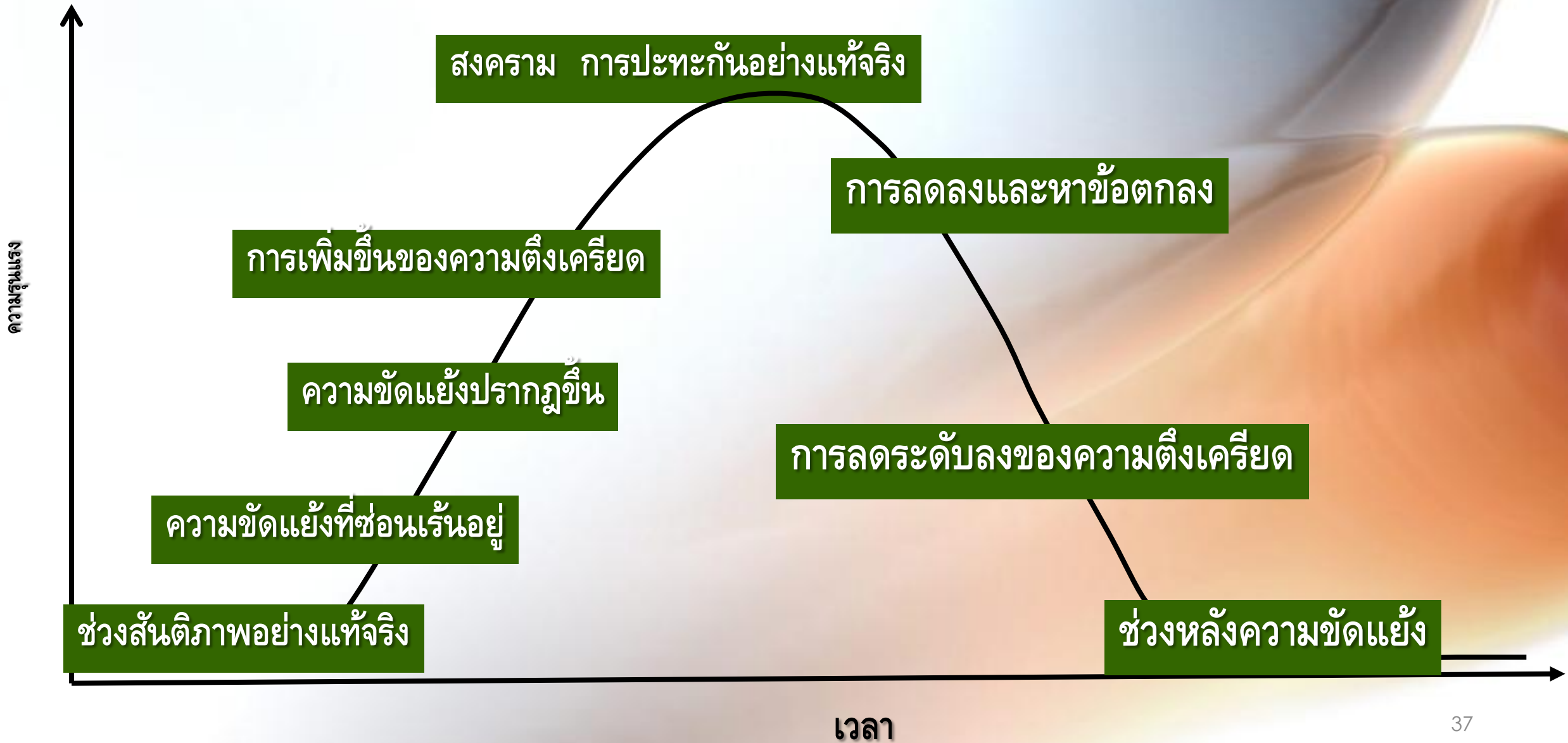
ข้อมูลน้อย
ผิดพลาด
แปลข้อมูลไม่ตรงกันความ
แตกต่างกันในการเก็บและศึกษา

อารมณ์ที่รุนแรง
การรับรู้คลาดเคลื่อน
สื่อสาร
ทัศนคติตายตัว
ประพฤติกึ่งลบ

แย่งชิงผลประโยชน์
เงินทอง
ทรัพยากร
ความเชื่อ
ความยุติธรรม
วิธีการ

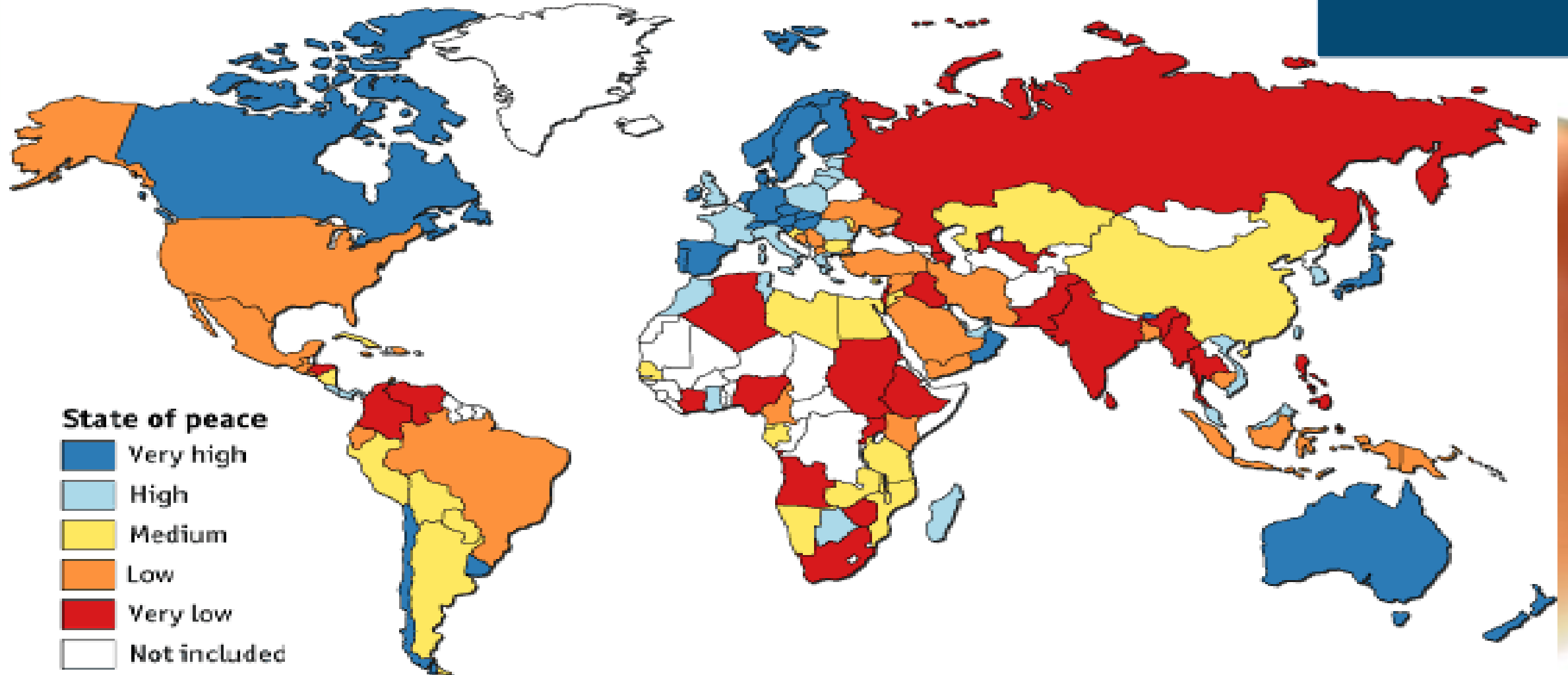
เจรจาได้

วัฏจักรแห่งความขัดแย้ง

Peace Country

Global Peace Index

Source: Economist Intelligence Unit.

Peace Country Index

- 2007-105
 - 2008-118
 - 2009-118
 - 2010-124
 - 2011-107-2.247
 - 2012-126-2.303
 - 2013-130-2.378
- 121-Mali
 - 122-Azerbaijan
 - 123-Niger
 - 124-Venezuela
 - 125-Philippine
 - 126-Thailand
 - 127-Kyrgyzstan
 - 128-Guinea
 - 129-Mexico
 - 130-Turkey
 - 131-Rwanda

Indicator

- Internal Peace 60%
- External Peace 40%
- การรับรู้จากความผิดทางอาญาในสังคม 4
- จำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในและตำรวจต่อ 100,000 คน 3
- จำนวนคดีฆาตกรรมต่อ 100,000 คน 4
- จำนวนประชากรตระวางต่อ 100,000 คน 3
- ความง่ายตายในการเข้าถึงอาวุธทำลายล้างน้อย 3
- ระดับของความขัดแย้งที่จัด (ภายใน) 5
- โอกาสในการสัทธิการใช้ความรุนแรง 3
- ระดับของอาชญากรรมรุนแรง 4
- ความไม่แน่นอนทางการเมือง 4

Indicator

- ระดับของการทำลายสิทธิมนุษยชน (หวาดกลัวการเมือง) 4
- ปริมาณของการถ่ายโอนจากอาวุธธรรมดาที่สำคัญเป็นผู้รับ (นำเข้า) ต่อ 100,000 คน
- ที่มีศักยภาพสำหรับการก่อการร้าย 1
- จำนวนผู้เสียชีวิตจากความขัดแย้ง (ภายใน) 5
- ค่าใช้จ่ายทางทหารเป็นร้อยละ 2 ของ GDP
- เงินทุนสำหรับการสหประชาชาติ 2 ภารกิจรักษาสันติภาพ
- จำนวนรวมของอาวุธหนักต่อ 100,000 คน 3
- ปริมาณการเคลื่อนย้ายอาวุธในการจัดจำหน่าย ต่อ 100,000 คน 3
- ความสามารถในการทหาร / 2 ความซับซ้อน
- จำนวนคนพลัดถิ่นเป็นเปอร์เซ็นต์ของประชากร 4

ตัวชี้วัดการสร้างสังคมสันติสุข

- การให้การต้อนรับชาวต่างชาติ (*Hospitality to foreigners*)
- การรวมกลุ่มในภูมิภาคอย่างลุ่มลึก (*Depth of regional integration*)
 - การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน 5
 - (*Relations with neighbors*)

Rank Country Score

83 Bangladesh 2.070
84 Serbia 2.071
85 Peru 2.077
86 Cameroon 2.104
87 Angola 2.109
88 Guyana 2.112
89 Montenegro 2.113
90 Ecuador 2.116
91 Dominican Republic 2.125
92 Guinea 2.126
93 Kazakhstan 2.137
94 Papua New Guinea 2.139
95 Nepal 2.152
96 Liberia 2.159
96 Uganda 2.159
98 Congo (Brazzaville) 2.165
99 Rwanda 2.185
100 Mali 2.188
101 Saudi Arabia 2.192
102 El Salvador 2.215
103 Tajikistan 2.225
104 Eritrea 2.227
105 Madagascar 2.239
106 Jamaica 2.244
107 Thailand 2.247

Rank Country Score

108 Turkmenistan 2.248
109 Armenia 2.260
109 Uzbekistan 2.260
111 Kenya 2.276
112 Belarus 2.283
113 Haiti 2.288
114 Kyrgyz Republic 2.296
115 Cambodia 2.301
116 Syria 2.322
117 Honduras 2.327
119 Iran 2.356
119 Niger 2.356
121 Mexico 2.362
122 Azerbaijan 2.379
123 Bahrain 2.398
124 Venezuela 2.403
125 Guatemala 2.405
126 Sri Lanka 2.407
127 Turkey 2.411
128 Cote d' Ivoire 2.417
129 Algeria 2.423
130 Mauritania 2.425

Rank Country Score

131 Ethiopia 2.468
132 Burundi 2.532
133 Myanmar 2.538
134 Georgia 2.558
135 India 2.570
136 Philippines 2.574
137 Lebanon 2.597
138 Yemen 2.670
139 Colombia 2.700
140 Zimbabwe 2.722
141 Chad 2.740
142 Nigeria 2.743
143 Libya 2.816
144 Central African Republic 2.869
145 Israel 2.901
146 Pakistan 2.905
147 Russia 2.966
148 Democratic Republic of Congo 3.016
149 North Korea 3.092
150 Afghanistan 3.212
151 Sudan 3.223
152 Iraq 3.296
153 Somalia 3.379

Peace Index

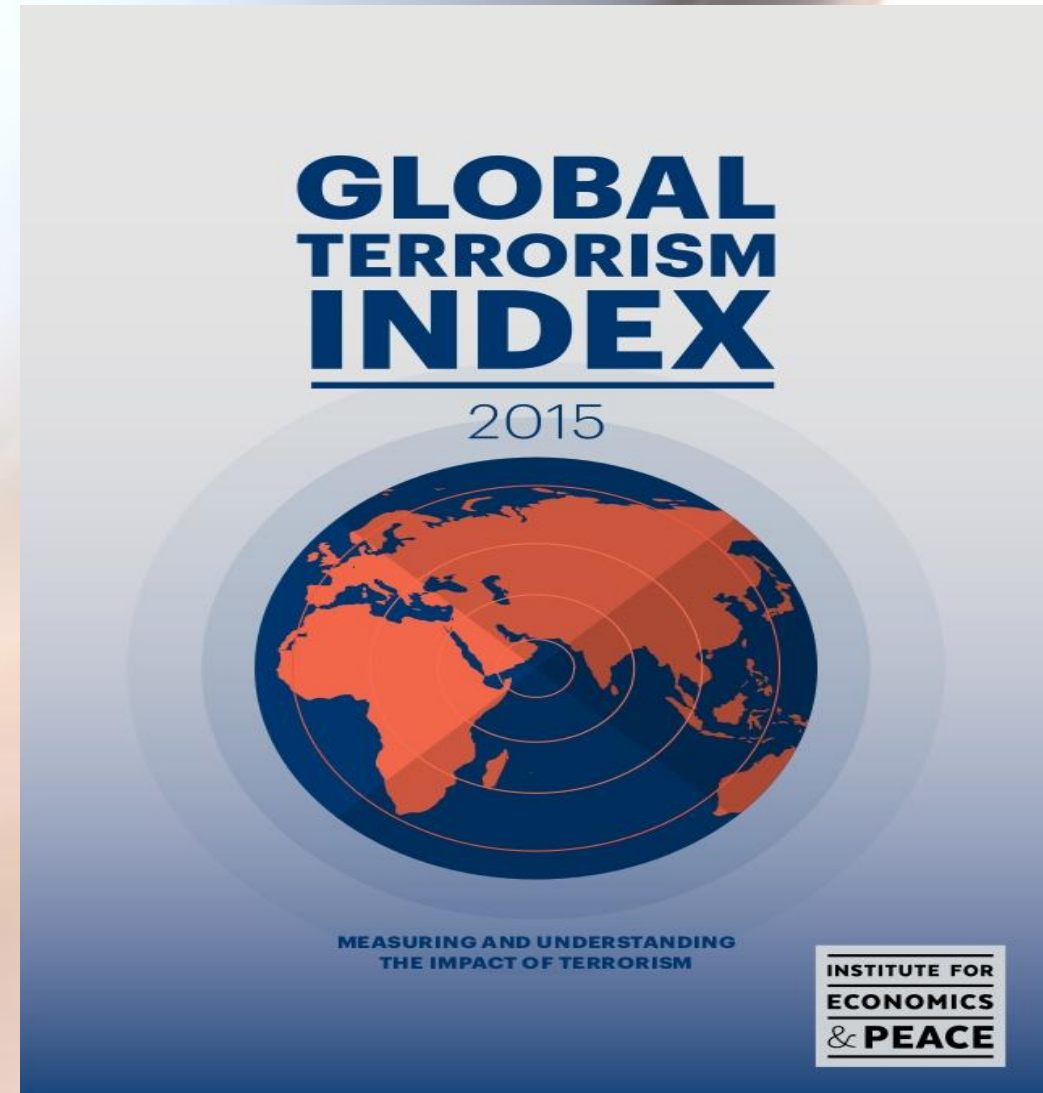
ประเทศ	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
มาเลเซีย	29	20	19	22	26	37	37
สิงคโปร์	16	23	24	30	23	29	29
เวียดนาม	41	34	30	38	39	37	35
ลาว	39	37	32	34	45	51	-
อินโดนีเซีย	54	63	68	67	67	68	78
กัมพูชา	115	139	133	132	126	126	108
บรูไน		139	133	132	126	126	108
ฟิลิปปินส์	129	133	136	130	114	113	100
ไทย	130	126	107	124	118	118	105
พม่า	140	139	133	132	126	126	108

Global Terrorism Risk Index 2015

ของสถาบัน Institute for Economics & Peace

ประเทศที่เสี่ยงต่อการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายมากที่สุดในโลก
ผลการจัดอันดับ 162 ประเทศทั่วโลกด้านการก่อการร้าย ประจำปี 2015

๑. อิรัก	๘. โซมาเลีย
๒. อัฟกานิสถาน	๙. ลิเบีย
๓. ไนจีเรีย	๑๐. ไทย
๔. ปากีสถาน	๑๑. ฟิลิปปินส์
๕. ซีเรีย	๑๒. ยูเครน
๖. อินเดีย	๑๓. อียิปต์
๗. เยเมน	

บทบัญญัติที่กำหนดในกฎบัตรสหประชาชาติ

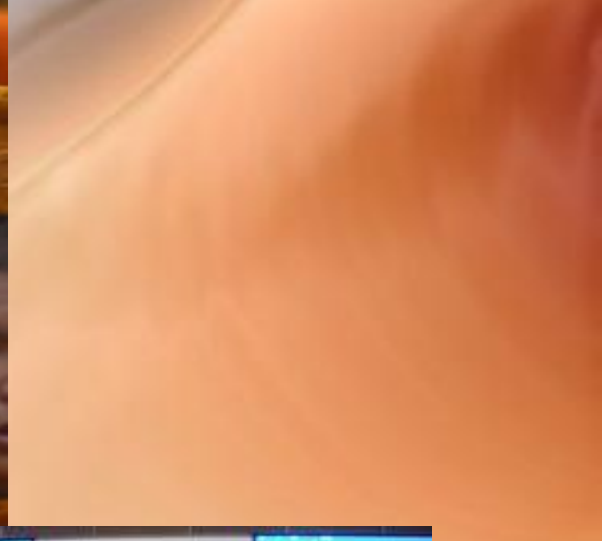
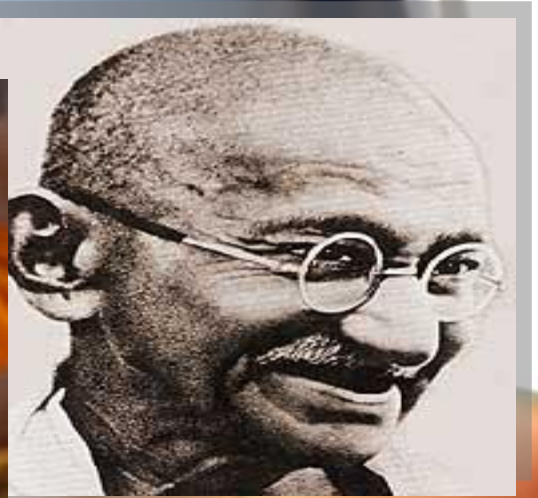
หมวดที่ ๑ Article 2 ข้อ 7

“Nothing contained in the present charter shall authorize the UN to intervene in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any state or shall require the member to submit such matters to settlement under the present charter; But this principle shall not prejudice the application of enforcement measures under chapter 7”

ปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ

ปัญหาความขัดแย้งภายในชาติใดชาติหนึ่งอาจมีสาเหตุจากเงื่อนไขหนึ่งหรือหลายประการประกอบกัน

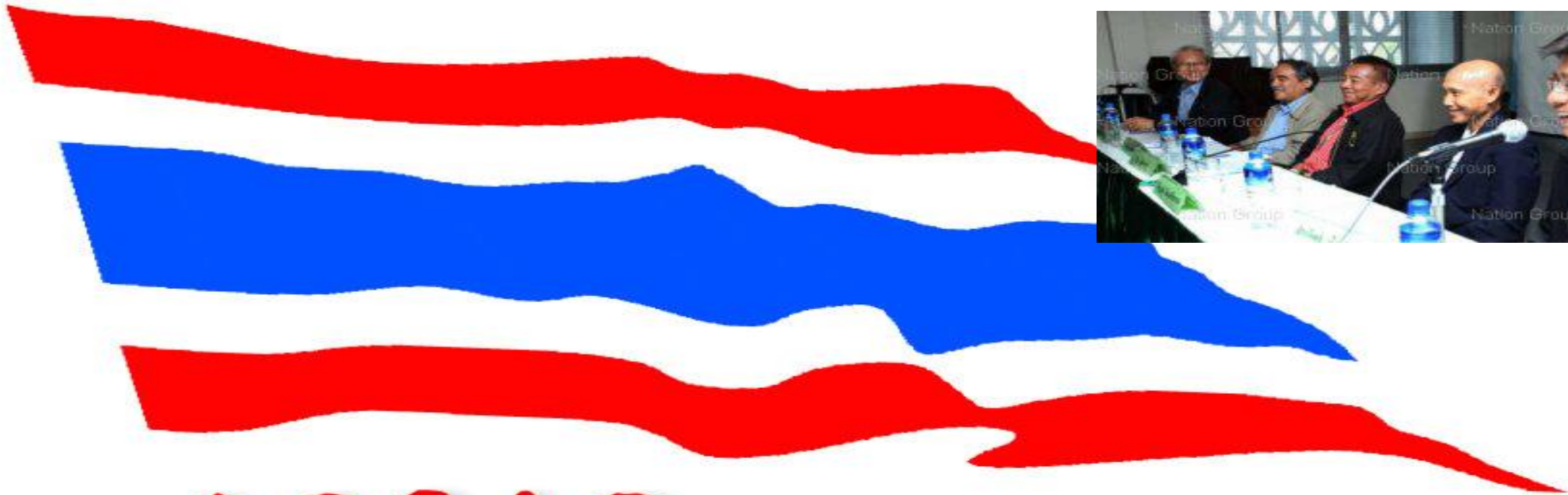
- ความไม่เป็นธรรมในสังคม
- ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์
- การรักษาการปกครองของรัฐ
- กฎหมายหรือองค์กรบังคับใช้กฎหมาย อ่อนแอ
- ภูมิรัฐศาสตร์ที่ไม่เอื้ออำนวยให้อำนาจการปกครองของรัฐบาลกลางสถาปนาครอบคลุมพื้นที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ

• **• ทุนทางวัฒนธรรม**

www.elifesara.c

หยุด ทำร้ายประเทศไทย ใช้ความรุนแรง

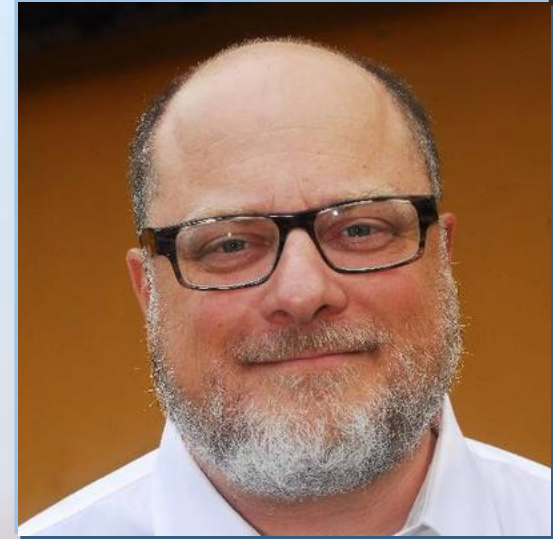
Non - Violence Non - Violence

ทุนทางสังคมไทย

Adam Kahene

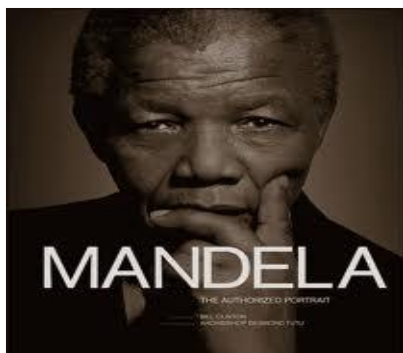

“ความสันติและการรับมือกับความซับซ้อนในสังคม จะเกิดขึ้นได้จากการบวนการ
แก้ไขอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสาน
เสวนา การสร้างสัมพันธ์ร่วม และการผนึกจิตใจ(ความรัก)และอำนาจเข้าร่วมกัน”

Adam Kahene

- หากกระบวนการเปลี่ยนผ่านเร็วเกินไปก็จะได้ไม่ผล ถ้ามัวถ้ามีรัฐบาลแล้วจะยังยืนหรือไม่
- ถ้ารัฐบาลไม่สามารถจัดการสถานการณ์ได้ ก็แก้ปัญหาไม่ยั่งยืน สุดท้ายทุกอย่างก็จะพังทลายพินาศยับเยิน
- ปัญหาที่ซับซ้อน จำเป็นต้องแก้ไขเชิงพลวัต ต้องเข้าใจว่าไม่สามารถใช้กำลังมาแก้ไขได้
- นำผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม ต้องหยั่งญาณ หรือรับรู้เชิงลึกซึ้ง โดยเฉพาะการฟังและการพูด
- การพูดซ้ำๆ จะไม่มีอะไรใหม่ แต่เป็นการพูดในสิ่งที่ตัวเองอยากพูดเท่านั้น และก็จะไม่ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่เช่นกัน

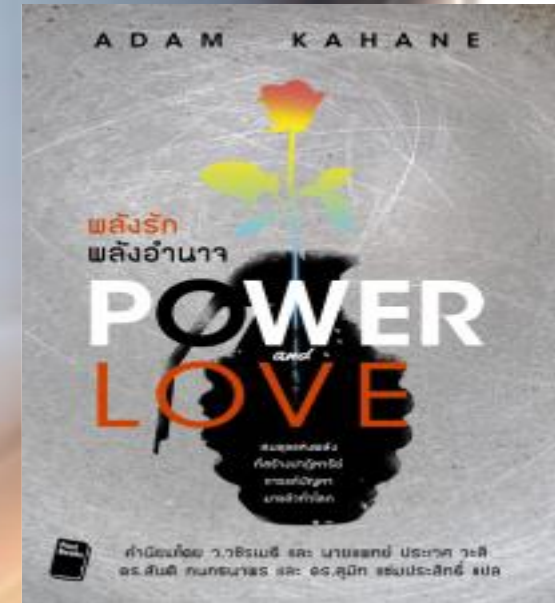
Nelson Mandela

เริ่มมาจากการบินซ้ำๆ อย่างมีกระบวนการ เป็นการบรรลุผลซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแม้ว่าคณะทำงานต่างๆ จะมีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน แต่ก็สามารถร่วมทำงานในเชิงสร้างสรรค์กันได้

อาตัม ดาเวน มองปัญหาเมืองไทย

- คาเฮน กล่าวว่า ไม่ใช่แค่ปัญหาเสือเหลือง เสือแดง เพราะมีความซับซ้อนมากกว่านั้น และมีความลึกซึ้ง ไม่ใช่ปัญหาที่จะแก้ด้วยนักวิชาการหรือภาครัฐ แต่ต้องสร้างการมีส่วนร่วม ต้องใช้ทั้งความรักและอำนาจ
- เพราะต้องไม่ลืมว่าท่ามกลางความขัดแย้งมีความโกรธ การแย่งอำนาจกัน เมื่อมีการแบ่งขั้วกันชัดเจนต้องหาว่าสิ่งใดดีที่สุดที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา

Adam Kahene

- การฟังก็ต้องใส่ใจที่จะฟังในทุกรายละเอียด ไม่ใช่ฟังเพื่อตัดสินว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่ต้องพยายามสร้างความเข้าใจว่าทำไมถึงคิดแบบนั้น

ทักษะที่ขาดหาย

www.kpi.ac.th

ปัญหา...
ป้องกันและแก้ไขได้
“ฟังเราบ้าง”

Adam Kahene

- หากกระบวนการเปลี่ยนผ่านเร็วเกินไปก็จะไม่ได้ผล ถ้ามัวถ้ามีรัฐบาลแล้วจะยังยืนหรือไม่
- ถ้ารัฐบาลไม่สามารถจัดการสถานการณ์ได้ ก็แก้ปัญหาไม่ยั่งยืน สุดท้ายทุกอย่างก็จะพังทลายพินาศยับเยิน
- ปัญหาที่ซับซ้อน จำเป็นต้องแก้ไขเชิงพลวัต ต้องเข้าใจว่าไม่สามารถใช้กำลังมาแก้ไขได้
- นำผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม ต้องหยั่งญาณ หรือรับรู้เชิงลึกซึ้ง โดยเฉพาะการฟังและการพูด
- การพูดซ้ำๆ จะไม่มีอะไรใหม่ แต่เป็นการพูดในสิ่งที่ตัวเองอยากพูดเท่านั้น และก็จะไม่ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่เช่นกัน

Adam Kahene

- การฟังก็ต้องใส่ใจที่จะฟังในทุกรายละเอียด ไม่ใช่ฟังเพื่อตัดสินว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่ต้องพยายามสร้างความเข้าใจว่าทำไมถึงคิดแบบนั้น

ทักษะที่ขาดหาย

ปัญญา...
ป้องกันและแก้ไขได้

“ฟังเราบ้าง

A close-up photograph of two hands clasped together. The hand on the left is dark-skinned, and the hand on the right is light-skinned. They are gripping each other's fingers, symbolizing unity and support. The background is dark, making the hands stand out.

การยกโทษให้อภัยกัน

อยู่กับความจริง

ความแตกต่างแต่ไม่แตกแยก

ปรองดอง กลับฟื้นคืนดี

กำแพงเบอร์ลินถูกทำลาย

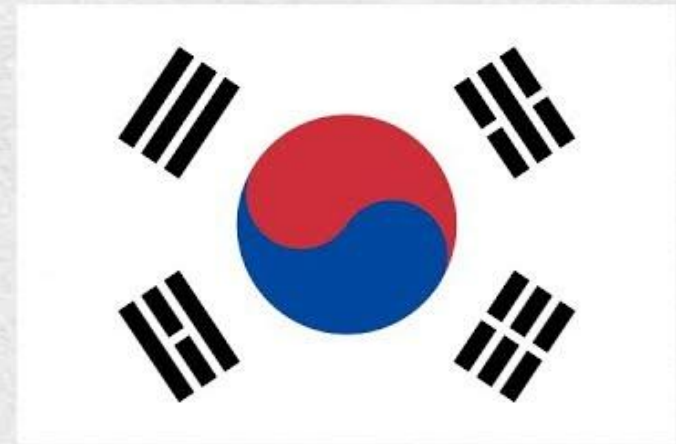

Skulptur "Leid an der Mauer" von 1965 in Berlin-Steglitz aufgestellt.

ORIGIN OF NORTH & SOUTH KOREA

North Korea

South Korea

ธงสามชั้นเพื่อการอยู่ร่วมกัน

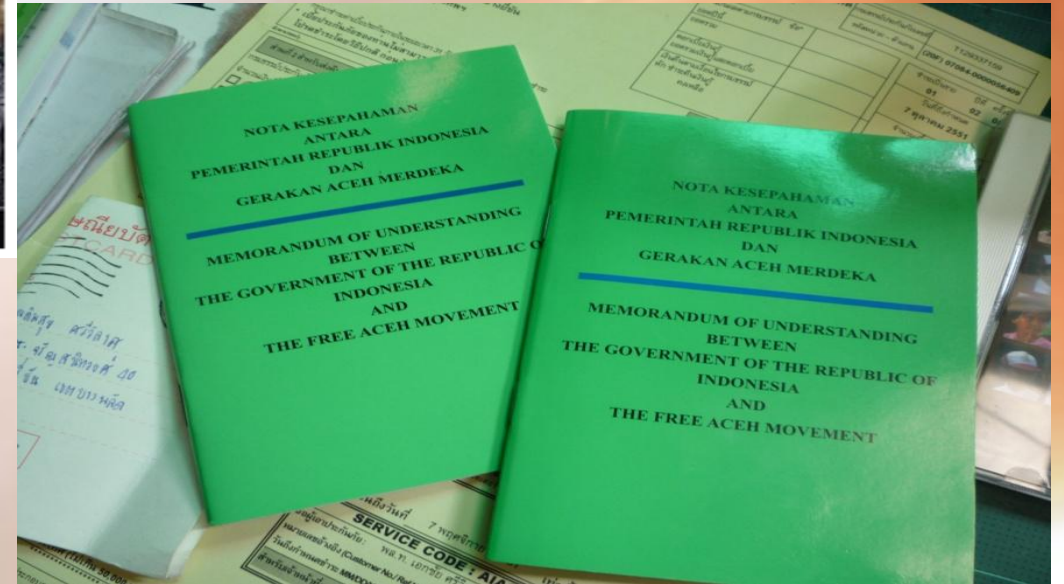

GAM: ในอาเจะห์

ประสบการณ์ความขัดแย้งในต่างประเทศ

BARANGAY

University of Philippine

ผู้ปกครองท้องถิ่น BANRANGAY

คณะลูกขุน

เบื้องหน้าความขัดแย้งที่รุนแรง

ยังมีเบื้องหลังยังสามารถพูดจากันได้

รูปแบบยุติธรรมชุมชน

- เจ้าโคตร ระบบเจ้าโคตร แก้ววัด แก้วฝาย แก้วบ้าน
- การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย การทานอาหารร่วมกัน การลงแขกลงขันในการทำงานร่วมกัน
- การใกล้เคียงชุมชน บ้านบ่อเกาะ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส
- อนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน ตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
- ระบบ **Barangay** ในฟิลิปปินส์

เวียงกุมกาม สัญลักษณ์แห่งความปรองดอง

- กษัตริย์ 3 พระองค์ ตกลงร่วมกัน
- ที่จะไม่ทำศึกสงครามระหว่างกัน
- หันหน้ามาให้สัตย์บันต่อกัน

Wiang Kum Karm

An Ancient City beneath the Water

- ด้วยการกรีดเลือดและตีมน้ำสาบาน ว่าจะเลิกแล้วต่อกันร่วมสร้างเมืองไว้เป็นอนุสรณ์
- จึงเกิดอาณาจักรกุมกาม (นครเชียงใหม่ในปัจจุบัน)

สสส: การเสริมสร้างสังคมสันติสุข

ผมมานั่งทบทวนว่า ตลอดระยะเวลา ๕ เดือน ที่มาเรียน ที่สถาบันพระปกเกล้า ผมได้เจอใครกลับไปบ้าง มีสิ่งดีๆ ในสมองผมมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่ผมได้รับมีมากมาย มหาศาลเป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยศึกษาจากที่ไหนมาก่อน แม้แต่ที่สังฆมณฑลก็ยังไม่เคยเจอด้วยซ้ำไป

การที่มีคนแยกต่างหากออกมาได้มาเรียนรู้อะไรกัน อย่างน้อยประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยชีวิตตัวเองได้ และก็มีโอกาสอันมีค่า ที่จะได้เป็นเวลาปกติเรามีไม่มากนัก ชีวิตที่ดีที่สุดก็เข้านิเวศน์ช่วงนี้เป็นปีเป็นกลุ่ม

ครบ ๕ เดือนที่ผมมาเป็นนักเรียนสถาบันพระปกเกล้า รู้สึกดีทั้งวันทั้งคืนมีความสุขเหมือน ๆ กัน ทุกอย่าง ๆ ยาว สสส... มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น มีความเป็นใจเป็นนใจ มากขึ้น ถ้าคนเป็นสังคมแบบนี้สังคมเราสันติสุขแน่

นักศึกษาหลักสูตรนี้เรียนจบแล้วไม่มีบ้างแสดงนี่เอง ทุกคนมีสติปัญญาที่ว่าเราทำอะไรที่จะก่อให้เกิดความดี ไปแก้ปัญหาสังคมให้เกิดขึ้นที่จริงใจได้.....

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์บริการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารบี ชั้น ๕
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐๒-๑๔๑-๕๐๐๐ <http://www.epi.ac.th>

เป็นหลักสูตรสถาบันพระปกเกล้า

เป็นหลักสูตร สถาบันพระปกเกล้า

“การวิ่งหมู่บ้านจำเป็นต่องานห้องเรียนเสมอไป”

โดย...นางพัชรา ทอดตัน
นักศึกษาศาสตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นสูง
การเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ ๑ (เอก)

โครงการเลื้อยเต่างโมสमानฉันท

- คุณฉันทรา ลิ้มิง ประธานกลุ่มปักจักร บ้านบอเกาะ ต. สากอ อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส เป็นผู้นำสตรีมุสลิม ชายแดนใต้ เมื่อปี ๒๕๕๐

- ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าฯ ทั้ง สอง พระองค์
- พัฒนาการด้านอาชีพของกลุ่มแม่บ้านฯ ที่ก้าวหน้าไปอย่างมาก จากอดีตที่กลุ่มสตรีบ้านบอเกาะแห่งนี้ จากความขัดแย้งกลับกลายเป็นสันติ

แต่งโมสมานฉันท

เย็บความสามัคคี ของคนรุ่นเดียวเข้าด้วยกัน
เย็บอนาคต ของคนรุ่นลูกให้เป็นรูปเป็นร่าง
เย็บความมั่นคง ให้กับหมู่บ้าน

แดงโมสมานฉันท

www.kpi.ac.th

อนุญาโตตุลาการชุมชน ตำบลเขาพนม อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

การจัดการปัญหาด้วยตัวเอง

ขอบคุณครับ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือถามคำถามเพิ่มเติมได้ที่

www.facebook.com/ekkachai.srivilas
www.elifesara.com

www.elifesara.com